

دچار تردید شوند. در غیر این صورت امکان اطالۀ وقت و هزینه به مراتب افزایش خواهد یافت که بسته به موضوع و اهمیت موضوع، عامل اختلال در تسهیل تجارت قلمداد می‌شود.

- در تحلیل مرجع صلاحیت‌دار حل اختلاف بازار سرمایه، با دو هیئت داور داور بازاری اوراق بهادار و هیئت داور خصوصی سازی روبرو هستیم که هر دو از حیث صلاحیت ذاتی، وظیفه رسیدگی به بخشی از اختلافات را خواهند داشت. هیئت داور خصوصی سازی، منحصر به شکایت و اختلاف در امور واگذاری، و هیئت داور بازاری اوراق بهادار منحصر به اختلافات حرفه‌ای ناشی از فعالیت در بازار سرمایه است.
- در میان این دو هیئت از حیث صلاحیت، امکان بروز اختلاف خواهد بود، به‌علاوه ممکن است دامنه این اختلاف به مراجع عمومی و یا دیوان عدالت اداری نیز گسترش یابد و پیچیدگی امر را دوچندان سازد. از این رو با تدقیق در فرض بیان شده و بیان شناسه‌های لازم در تشخیص مرجع صالح، این مشکل برطرف شد.
- در اختلاف میان مراجع یادشده، حتی امکان بروز اختلاف در حدود صلاحیت هر دو هیئت داور نیز وجود دارد. به این معنا که شاید برای برخی اختلاط قواعد داور داری اختیاری با ماهیت دو هیئت داور اشاره شده، موجب شود ضمن تحلیل ناتمام، دامنه شمول این صلاحیت‌ها را به سمتی سوق دهند که از مسیر اصلی منحرف گردد. افزون‌براین، عدم درک نسبت این دو هیئت داور با اصول حاکم بر مراجع شبه قضایی، این احتمال را دوچندان خواهد ساخت که دامنه حقوقی صلاحیت این دو مرجع را به سمت دعاوی اداری یا حتی کیفری گسترش دهند. این گونه تحلیل‌ها در خصوص هیئت داور بورس نیز این تالی فاسد را دارد که برخی ضمن تحلیل مضیق و بدون توجه به فلسفه وجودی این هیئت، صلاحیت آن را منحصر به فعالان حرفه‌ای بدانند و اشخاصی را که دفعتاً به فعالیت در بورس می‌پردازند، خارج از آن محسوب کنند.
- با توجه به مطالب پیش گفته، به نحو اجمال باید «فعالیت حرفه‌ای» و «امر واگذاری» را به‌عنوان شاه‌بیت شناسایی الگوی مرجع صالح حل اختلاف در بازار سرمایه معرفی کرد.

منابع و مأخذ

- کتاب، مقاله و پایان‌نامه

۱. ابهری، حمید (۱۳۸۹). «اختلاف در صلاحیت در آیین دادرسی مدنی ایران». فصلنامه حقوق؛ دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، دوره ۴۰، شماره ۴، ص ۲۰-۱.
۲. امامی، محمد و استوارسنگری، کورش (۱۳۹۱). حقوق اداری. ج ۲، چاپ اول، تهران: میزان.
۳. باقری، محمود (۱۳۹۰). نقش حقوق شرکت‌ها و بازار بورس در موفقیت خصوصی‌سازی. چاپ اول، تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
۴. جنیدی، لعلیا (۱۳۸۷). «دادگاه صلاحیت‌دار جهت ابطال رأی داور در داورهای بین‌المللی». فصلنامه حقوق؛ دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، دوره ۳۸، شماره ۲، ص ۹۵-۶۹.
۵. خالقی، علی (۱۳۹۰). آیین دادرسی کیفری. تهران: شهردانش.
۶. رامین، محمدعلی (۱۳۹۲). حل و فصل اختلافات در بازار سرمایه. تهران: انتشارات بورس.
۷. رجب‌زاده اصطهباناتی، علیرضا (۱۳۹۲). ماهیت حقوقی و روش‌های حل و فصل دعاوی در بازار اوراق بهادار. تهران: انتشارات بورس.
۸. سروری مقدم، مصطفی (۱۳۸۹). «مقایسه جایگاه دادگاه و داور در حل اختلافات تجاری بین‌المللی». آموزه‌های حقوقی، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، شماره ۱۳.
۹. سوادکوهی، سام (۱۳۷۹). «تولّد داور اجباری یا مرحله‌ای از دادرسی؟ نگرشی به هیأت داور و شورای حل اختلاف در قانون برنامه سوم توسعه»، ماهنامه دادرسی، سال چهارم، شماره ۲۲.
۱۰. سوادکوهی، سام (۱۳۸۸). هیأت داور بازار اوراق بهادار. چاپ دوم، تهران: انتشارات بورس.
۱۱. شاه حیدری پور، محمدعلی (۱۳۹۱). آیین دادرسی مدنی - صلاحیت دادگاه. چاپ اول، تهران: انتشارات آداک.
۱۲. شمس، عبدالله (۱۳۹۰). آیین دادرسی مدنی (دوره بنیادین). ج ۱، چاپ شانزدهم، تهران: انتشارات دراک.
۱۳. صادقی مقدم، محمدحسن و میرزاده کوهشاهی، نادر (۱۳۹۲). آیین رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دولت. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۱۴. صادقی، محمد (۱۳۹۳). تفکیک بازار از نابازار و تأثیر آن بر گستره اعمال حقوق رقابت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، تهران: دانشگاه امام صادق(ع).
۱۵. عبدی‌پور فرد، ابراهیم (۱۳۹۱). مباحثی تحلیلی از حقوق تجارت. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۱۶. عبدی‌پور فرد، ابراهیم و پارساپور، محمدباقر و رجب‌زاده، علیرضا (۱۳۸۹). «ماهیت حقوقی و صلاحیت‌های هیأت داور بازار اوراق بهادار». پژوهش‌های حقوقی، شماره ۱۷، ص ۴۳۶-۴۰۹.
۱۷. علی‌آبادی، علی (۱۳۸۳). آیین دادرسی تخلفات اداری. چاپ اول، تهران: گنج دانش.
۱۸. متین‌دفتری، احمد (۱۳۸۷). آیین دادرسی مدنی و بازرگانی. چاپ اول، ج ۱، تهران: انتشارات مجد.
۱۹. میرزایی منفرد، غلامعلی (۱۳۹۰). حقوق بازار اوراق بهادار (بخش اختلافات). تهران: نشر میزان.

- قوانین و مقررات

۲۰. آیین‌نامه اجرایی ماده ۲۱ تفهیزی قانون برنامه سوم، موضوع ماده ۹ قانون برنامه چهارم توسعه (۱۳۸۴).
۲۱. آیین‌نامه اجرایی نحوه تشکیل جلسات و چگونگی اتخاذ تصمیمات هیئت داور موضوع ماده ۲۱ قانون برنامه سوم تفهیزی در ماده ۳۰ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ (۱۳۸۷).
۲۲. قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (۱۳۸۷).
۲۳. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲۴. قانون آیین دادرسی مدنی (۱۳۷۹).
۲۵. قانون بازار اوراق بهادار (۱۳۸۴).
۲۶. قانون برنامه پنج ساله سوم توسعه (۱۳۷۹).
۲۷. قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (۱۳۹۲).
۲۸. مصوبه هیئت مدیره سازمان بورس در خصوص مرجع حل اختلافات فعالان بازار اوراق بهادار فاقد کانون مربوطه.